

TAITO TOIMIA VUOROVAIKUTUKSESSA

Taitotaso	Taito toimia vuorovaikutuksessa
A1.1	Selviydyn satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta. Tarvitsen paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Osaan joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitoni perusteella. Osaan ilmaista, olenko ymmärtänyt. Osaan käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimissa sosiaalisissa tilanteissa.
A1.2	Selviydyn satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin. Tukeudun viestinnässäni kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Tarvitsen paljon apukeinoja. Osaan pyytää toistamista tai hidastamista. Osaan käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielellä ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
A1.3	Selviydyn monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin. Osallistun viestintään, mutta tarvitsen edelleen usein apukeinoja. Osaan reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Joudun pyytämään selvennystä ja toistoa hyvin usein. Osaan käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
A2.1	Pystyn vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta. Osallistun etenevässä määrin viestintään ja turvaudun harvemmin ei-kielillisiin ilmaisuihin. Joudun pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaan jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässäni. Selviydyn lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaan käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.
A2.2	Selviän kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyn etenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa. Osallistun etenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessäni tarkennusta avainsanoista. Joudun pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Käytän esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun en tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki). Osaan käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Pystyn keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
B1.1	Pystyn viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitäni melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa. Pystyn jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaan varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestini. Osaan kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestini uudelleen. Pystyn neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä. Tunnen tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Pystyn ottamaan vuorovaikutuksessani huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
B1.2	Pystyn osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa, kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta. Pystyn olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Pystyn korjaamaan vääринymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä. Osaan käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Tunnen tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimin niiden mukaisesti. Pystyn ottamaan vuorovaikutuksessani huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
B2.1	Pystyn viestimään sujuvasti myös joissakin itselleni uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä. Pystyn tuomaan oman kantani esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseni itselleni aikaa. Pystyn neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Pystyn tarkkailemaan omaa ymmärtämistäni ja viestintääni sekä korjaamaan kieltäni. Pystyn ilmaisemaan ajatuksiani asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.
B2.2	Pystyn käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleni uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan monipuolista kieltä. Pystyn antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Pystyn edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyn neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Osaan käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastani. Pystyn ilmaisemaan ajatuksiani luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.
C1.1	Pystyn vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa. Otan luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Osaan muotoilla uudelleen, mitä haluan ilmaista sekä pystyn perääntymään, kun kohtaan vaikeuksia, ja käytän taitavasti kielen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessäni johtopäätöksiä tai ennakoidessani tulevaa. Pystyn käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.

TAITO TULKITA JA TUOTTA TEKSTEJÄ

Taitotaso	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A1.1	Ymmärrän vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Tunnen kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.	Osaan ilmaista itseäni puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmauksia. Äännän joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaan kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Ymmärrän harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Tunnistan tekstistä yksittäisiä tietoja.	Pystyn kertomaan joistakin tutuista ja itselleni tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Äännän useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsen hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Ymmärrän yksikertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Pystyn löytämään tarvitsemiä yksikertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Osaan rajallisen määrä lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Pystyn kertomaan arkisista ja itselleni tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellun ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Ymmärrän helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Ymmärrän lyhyiden, yksikertaisten, itseäni kiinnostavien viestin ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Pystyn hyvin yksikertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Pystyn kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleni tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Osaan helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Osaan soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Pystyn seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistan usein ympärilläni käytävän keskustelun aiheen, ymmärrän pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Osaan päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Osaan kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleni tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Osaan soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Ymmärrän pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Ymmärrän yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Löydän pääajatuksen, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.	Osaan kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseäni kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Käytän melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Osaan soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Ymmärrän selväpiirteistä asiantietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviän myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä. Ymmärrän pääkohdat tärkeimmät yksityiskohdat ympärilläni käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Osaan kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Ilmaisen itseäni suhteellisen vaivattomasti ja pystyn kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiäkin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiani myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Käytän kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Hallitsen ääntämisen perussääntöt muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Ymmärrän asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Pystyn seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastani pääkohdat. Ymmärrän suuren osan ympärilläni käydystä keskustelusta. Ymmärrän monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Osaan ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseäni monista kokemuksiini liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Pystyn osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsen kohtalaisen laajan sanaston ja vaativien lauserakenteita. Ääntämiseni on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puheeni sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Ymmärrän elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja ymmärrän jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Pystyn lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Pystyn tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaani ja/tai lukemaani.	Osaan ilmaista itseäni varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hallitsen laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreettisia ja käsitteellisiä sekä tuttuja että tuntemattomia aiheita. Osaan viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntämiseni on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puheeni sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Ymmärrän yksityiskohtaisesti myös pidempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsennettyä ja sisältäisi idiomattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Ymmärrän yksityiskohtaisesti monipuolisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyn yhdistelemään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Osaan ilmaista itseäni sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Pystyn kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmallalla, persoonallisella tyyliillä. Kielellinen ilmaisuvarastoni on hyvin laaja. Ääntämiseni on luontevaa ja vaivatonta kuunnella. Puherytmieni ja intonaationi ovat kohdekielelle tyypilliset.